Openbaar Zaaknummer: Z/24/233636

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Informatienota kostenverdeelsystematiek

Datum: 26 maart 2024

Kernboodschap
Er komt een onderzoek naar het mogelijk actualiseren of aanpassen van de kostenverdeelsystematiek binnen de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
7 maart 2024	Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Toelichting
De kosten die gerelateerd zijn aan de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland-Zuid worden deels gefinancierd met een bijdrage door de Rijksoverheid en deels worden deze kosten gedragen door gemeenten in de veiligheidsregio. Deze kosten (gemeentelijke bijdrage) worden volgens een bepaalde systematiek verdeeld over de gemeenten.

In 2014-2016 heeft het bestuur van de Veiligheidsregio zich gebogen over de mogelijkheden voor een nieuwe kostenverdeelsleutel voor de gemeenten van de VRGZ. Een bestuurlijke commissie adviseerde een verdeling aan te houden naar rato van de verhoudingen in het cluster brandweer en rampenbestrijding in het gemeentefonds. Na daaropvolgende gesprekken koos het algemeen bestuur voor een combinatie van de tot dan toe geldende methodiek (inwonerbijdrage 12% en historische kosten 88%) en het bovengenoemde advies. De combinatie van deze twee methoden, moest een dempend effect creëren ten opzichte van het geheel overgaan op de verdeling in het gemeentefonds. Aanvullend werd besloten het negatieve effect voor gemeenten te maximeren op € 150.000. Dit model is 1 januari 2017 ingegaan met een ingroeiperiode van 5 jaar. In 2021 is volledig op het model overgegaan.

Gevolgen
Verzoek heroverweging
Inmiddels is verzocht om opnieuw te kijken naar de huidige verdeelmethodiek. De gemeente West Betuwe heeft deze wens bij de bespreking van de begroting 2023 (in juni 2022) geuit. In reactie hierop heeft het algemeen bestuur de gemeente uitgenodigd een voorstel te doen. Deze gemeente heeft vervolgens een externe partij, Gemeentekas, opdracht gegeven onderzoek te doen naar de huidige verdeelmethodiek. Hieruit zijn een aantal constateringen naar voren gekomen. Eén van de constateringen is dat de onderliggende parameters van de huidige methodiek de afgelopen 8 tot 10 jaar niet meer geactualiseerd zijn. Dit geldt bijvoorbeeld voor de gehanteerde inwoneraantallen en de bijdrage uit het gemeentefonds. De bijdrage aan de VRGZ wordt wel geïndexeerd, maar dit heeft geen effect op de verhouding tussen de bijdragen van de gemeenten.

In de zienswijze op de conceptbegroting 2024 en in het bespreking van de begroting 2024 door het Algemeen Bestuur heeft de gemeente West Betuwe nogmaals verzocht opnieuw te kijken naar de systematiek. In reactie daarop heeft het Algemeen Bestuur besloten in het eerste kwartaal van 2024 hierover in gesprek te gaan.

Bijeenkomst bestuursleden
Conform hetgeen in het AB afgesproken was, is een themabijeenkomst voor bestuursleden georganiseerd op 25 januari 2024. Vanwege afwezigheid van enkele leden op 25 januari is de bijeenkomst nogmaals georganiseerd op 26 februari 2024. Deze bijeenkomsten had beeldvorming en eerste meningsvorming over een mogelijk vervolg als doel. Daartoe hebben de bestuursleden toelichting gekregen op de huidige systematiek en op de constateringen van het onderzoek naar de kostenverdeelsystematiek dat in opdracht van gemeente West Betuwe is uitgevoerd.

Tijdens deze bijeenkomsten op 25 januari en 26 februari, constateerden de bestuursleden op basis van de presentatie en de daarop volgende discussie, dat er voldoende aanleiding bestaat om nader onderzoek te laten doen naar de huidige kostenverdeelsystematiek en de mogelijke aanpassing of actualisatie daarvan.
De opdracht is verstrekt aan de directie van de Veiligheidsregio om een voorstel op te stellen om dit proces van onderzoek naar en mogelijk aanpassing of actualisatie van de verdeelsystematiek vorm te geven. Over dit voorstel heeft het Algemeen Bestuur VRGZ op 7 maart 2024 positief besloten.

Communicatie
Betrekken gemeenteraden
Het bestuur acht het van belang de gemeenteraden goed te betrekken bij en informeren over dit proces. De raad zal op verschillende momenten in het proces actief worden geïnformeerd. Hiertoe zullen onder andere raadsinformatiebijeenkomsten worden georganiseerd, om te voldoen aan de behoefte van de verschillende raden in de regio zal hiervoor afstemming worden gezocht met de kring van griffiers. Het voorgenomen besluit van het bestuur voor een kostenverdeelsystematiek zal worden voorgelegd aan de raden voor zienswijze.

Uitvoering of Vervolgstappen
Onderzoek en aanpak
Het Algemeen bestuur heeft daarmee besloten een onderzoek uit te laten voeren naar het mogelijk actualiseren of aanpassen van de kostenverdeelsystematiek binnen de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. Daarbij heeft het bestuur ook een plan van aanpak vastgesteld.

Organisatie.
De bestuursleden hebben de wens uitgesproken dat gemeenten goed worden meegenomen in dit proces. Dat geldt voor de ambtenaren van de gemeenten maar ook voor de gemeenteraden. Met oog hierop wordt de volgende organisatie voorgesteld:

a. Een bestuurlijke procesbegeleidingsgroep wordt opgericht bestaande uit een aantal bestuurders (nader te bepalen). Deze wordt ondersteund door de VRGZ. De opdracht van deze procesbegeleidingsgroep is het proces te begeleiden en voorstellen te toetsen of ze ‘rijp’ zijn voor behandeling in het AB. Specifiek aandachtspunt voor deze begeleidingsgroep is samenspraak met de gemeenteraden en het ‘zwaluwstaarten’ van het traject over de kostenverdeelsystematiek met het project huisvesting.

b. Een ambtelijke werkgroep wordt opgericht bestaande uit de betrokken ambtenaren van alle gemeenten in de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid. De opdracht van deze werkgroep is te komen tot een integraal advies met betrekking tot de kostenverdeelsystematiek.
c. Uitvoering onderzoek en begeleiding proces door Gemeentekas.

Tijdlijn en fasering
Voorzien is dat het proces ongeveer een klein jaar zal duren en daarmee zal leiden tot een besluit van het Algemeen Bestuur VRGZ voor een kostenverdeelsystematiek in december 2024, in de bijlage treft u een voorlopige planning aan. Gezien deze tijdlijn met afronding aan het eind van 2024, zal het niet mogelijk zijn de uitkomst mee te nemen en te concretiseren in effecten in de kaderbrief 2026 welke na de zomer wordt opgesteld. Wel zal in de kaderbrief 2026 informatie worden opgenomen over het proces. Door het proces af te ronden in 2024 kan de keuze van het AB met betrekking tot de gewenste systematiek naar verwachting wel worden meegenomen in de begroting 2026. Bestuursleden hebben de wens uitgesproken dat het traject rondom de kostenverdeelsystematiek in de tijd verbonden wordt aan het traject rondom de ontwikkeling van het vastgoed van de VGRZ. Met betrekking tot dit onderwerp hebben de gemeenteraden bij de zienswijze op de begroting 2024 gevraagd om te komen tot een plan rondom huisvesting, om die reden wordt ook dit onderwerp in 2024 opgepakt. De koppeling tussen deze onderwerpen betreft de koppeling in de tijd, niet de inhoudelijke verbinding tussen de twee thema's. Over het thema vastgoed zult u separaat worden geïnformeerd.

Geheimhouding:
Niet van toepassing.

Bijlage:
Planning

	Periode	Activiteit
1	AB VRGZ 7 maart 2024	Besluit AB VGRZ tot uitvoering van een onderzoek naar het mogelijk actualiseren of aanpassen van de kostenverdeelsystematiek binnen de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid
2	april /juni 2024	Verbreding van het uitgevoerde onderzoek in opdracht van West Betuwe naar de huidige methodiek en uitvoering daarvan a. Inventarisatie bijzonderheden bij andere gemeenten b. Completeren evaluatie
3	AB VGRZ 4 juli 2024	Reikwijdte van te onderzoeken alternatieven bepalen Besluit voorzien in AB VRGZ 4 juli 2024
4	juli/augustus	Alternatieven doorrekenen
5	augustus/oktober2024	Alternatieven en effect voor individuele gemeenten presenteren aan de bestuurder en ambtenaren (ronde langs gemeenten) a. Presentatie van gemeentelijk effect per gemeente (rest anoniem) en duiding per gemeente b. Ophalen van reacties
6	november +	- Bestuurlijke conferentie over de alternatieven

	AB december	- Keuze (voorgenomen besluit) voor methodiek AB VRGZ december 2024 - Het voorgenomen besluit zal worden voorgelegd aan de gemeenteraden in de regio (cf. ontwerp GR art. 11a)
7	Jan / Feb	- Zienswijze periode gemeenteraden - Regionale raadinformatie-bijeenkomsten over a) kostenverdeelsystematiek en b) huisvesting
8	2025	De keuze wordt opgenomen in de begroting 2026. Hierbij geldt het reguliere proces waarbij de raden in de gelegenheid zijn een zienswijze op de begroting uit te brengen.